

Nr 136.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse till Stockholms stad av det s. k. Bellevueområdet i Stockholm m. m.

(4:e avd.)

I propositionen nr 215 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 25 april 1941, framlagt förslag om godkännande av ett vid statsrådsprotokollet fogat avtal mellan djurgårdskommissionen och Stockholms stads förhandlingsdelegerade om överlåtelse till staden av det s. k. Bellevueområdet m. m.

Med skrivelse den 31 mars 1941 har *djurgårdskommissionen* underställt Kungl. Maj:ts prövning ett av kommissionen med av Stockholms stad utsedda förhandlingsdelegerade samma dag under vissa förutsättningar upprättat avtal avseende överlåtelse dels av kronan till staden av mark inom det s. k. Bellevueområdet vid Brunnsviken i Stockholm, dels ock av staden till kronan av kvartersmark inom stadsdelen Årsta i Stockholm. Avtalet innebär i sina huvudgrunder följande.

Kronan behåller, jämte nuvarande järnvägsområdet, av Bellevue å kartbilaga I angivna dels viss mark, avsedd att tilläggas järnvägsområdet, dels ock å högplatån söder om järnvägen ett område om cirka 18,000 kvm., avsett för allmänna byggnader. Å sin sida avstår staden till kronan all den rätt staden må äga till det å kartan för järnvägen inom röd heldragen linje angivna området. I övrigt överlåter kronan till staden all kronan tillhörig mark inom kvarteret Kråkvilan nr 24 jämte utfyllningar samt avstår till staden all den rätt, kronan må äga till stadsägorna nr 59, 63, 64, 65 och 66 med tillhörande andel i vattenområdet i Brunnsviken, bestämt i enlighet med föreskrifterna i jordabalken 12 kap. 4 §. I gränserna för de kronan sålunda förbehållna samt därtill anslutande områden skola vid blivande stadsplanläggning kunna ske sådana mindre jämkningar, som befinnas erforderliga eller lämpliga.

I ersättning för vad kronan till staden avstår överlåter staden till kronan inom stadsdelen Årsta — söder om Årstaviken och inom Enskede församling samt invid de kronan tillhöriga Johanneshov—Kvarnängsområdena — å kartbilaga II angiven kvartersmark, vid beräkning enligt stadsplan inrymmande cirka 1,860 normaleldstäder om 30 kvadratmeters yta.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande:

Att verkställa en någorlunda tillförlitlig beräkning av värdet å de delar av Bellevueområdet, som enligt avtalet skulle överlåtas till Stockholms stad,

är vanskligt. Taxeringsvärdet å hela området är 1,911,200 kronor. Den omedelbara avkastningen uppgår emellertid för närvarande såsom förut nämnts endast till 20,000 kronor. Att det angivna värdet får anses lågt finner jag uppenbart. Å andra sidan måste värdet röna visst inflytande av de förutnämnda begränsade möjligheterna att ekonomiskt utnyttja området genom bebyggelse. Den minskning i värdet, som härigenom uppkommer, bör emellertid, då begränsningarna avse att tillgodose i första hand Stockholms stads intressen, icke helt eller till den övervägande delen bäras av kronan utan efter en skälig bedömning delas av båda parterna.

Vad angår värdet av Arstaområdet må erinras, att området enligt fastställd stadsplan inrymmer minst 1,860 normaleldstäder. Stadsplanen medger emellertid under vissa förutsättningar ett högre antal eldstäder. Till grund för värderingen synes på längre sikt — under för närvarande rådande förhållanden är varje värdering av tomtmark synnerligen vanskligt — kunna läggas det medelpris per eldstad, som ingick i vissa värderingar av kronans, intill Arstaområdet gränsande områden vid Johanneshov och Kvarnängen under våren 1938. Detta pris utgjorde 1,400 kronor. Med denna värderingsgrund och med ett beräknat antal eldstäder av 1,860 skulle värdet å Arstaområdet — med avdrag av 464,000 kronor, vartill kronans gatukostnadserättning beräknats — uppgå till 2,140,000 kronor.

Områdets nuvärde kan givetvis i förhandenvarande läge icke beräknas. Det må emellertid framhållas, att också nuvärdet å Bellevue är svårbedömbart, då det för närvarande icke kan beräknas, när en exploatering av området skulle kunna ske.

Med hänsyn till här anförda förhållanden och då de delar av Bellevueområdet, som äro av ett mera direkt intresse för kronan undantagits från avhändelsen, anser jag i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna uppgörelsen godtagbar från kronans sida.

Avtalets godkännande innebär, att Hans Maj:t Konungen avhänder sig en del av den under Haga slottsförvaltning stående marken. Då Bellevueområdets utarrendering till Stockholms stad såsom förut nämnts för närvarande ger en årlig intäkt av 20,000 kronor, medför områdets avstående från och med den 1 april 1942 en motsvarande minskning i slottskassans inkomst. Denna, som användes bland annat till underhåll av Haga slott, torde därför böra beredas ersättning för inkomstminskningen. Detta synes lämpligast kunna ske på så sätt, att det å första huvudtiteln uppförda anslaget till underhåll m. m. av Drottningholms m. fl. kungl. slott höjes med ett belopp, som svarar mot inkomstminskningen. För budgetåret 1941/42 har riksdagen emellertid till angivna ändamål redan anvisat ett belopp av 19,300 kronor. Anvisande av ytterligare 5,000 kronor, motsvarande arrendeinkomsten för tiden 1 april—1 juli 1942, bör därför ske. För tiden därefter torde hänsyn till inkomstminskningen få tagas vid behandlingen av anslagen till kungl. slottsstaten.

I samband med frågan om ett fränskiljande från Haga slott av Bellevueområdet har fråga uppkommit om en slutlig reglering av kostnaderna för vissa arbeten å Haga slott. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår uppdrog Kungl. Maj:t den 22 januari 1932 åt byggnadsstyrelsen att i enlighet med föreliggande kostnadsförslag ombestyrta vissa nybyggnads- och ändringsarbeten å Haga slott, innan detsamma ställdes till förfogande för hertigen av Västerbotten. Kostnaderna för dessa arbeten, som uppgått till 421,843 kronor 74 öre, hava bestritts av Hans Maj:t Konungen personligen. Jag anser detta belopp böra ersättas av statsverket och att detta bör ske i samband med genomförandet av det nu ifrågavarande markavtalet. Beloppet synes lämpligen böra bestridas av de medel, som inflyta genom exploatering

av Årstaområdet. Då beloppet bör utbetalas redan i anslutning till markavtalets godkännande, bör emellertid beloppet tills vidare förskottas på sätt förordats med avseende å vissa kostnader för områdets förvaltning och exploatering.

Det på Norrmalm (vid Roslagsgatans ändpunkt) belägna Bellevueområdet utgöres till övervägande del av parkmark. Det synes därför ändamålsenligt, att området överlätas till staden för att huvudsakligen bevaras såsom park. Från överlåtelsen skulle dock undantagas, förutom viss järnvägsmark, själva högplatån på Bellevueområdet.

Det av staden erbjudna vederlaget i form av tomtmark vid Årsta (söder om Hammarbyleden) torde få anses godtagbart.

Utskottet tillstyrker, att gottgörelse i nu förevarande sammanhang lämnas för den minskning i intäkter, som Bellevueområdets fränskiljande från Haga slottsförvaltning innebär för slottskassan, liksom ock för de av Hans Maj:t Konungen personligen bestridda kostnaderna för restaurering av Haga slott.

Med tillstyrkande alltså av propositionen, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet fogat avtal mellan djurgårdskommissionen och Stockholms stads förhandlingsdelegerade;

b) besluta, att det markområde inom stadsdelen Årsta i Stockholm, som enligt avtalet skall tillfalla kronan, skall genom djurgårdskommissionens försorg exploateras i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet anförts;

c) besluta, att kostnaderna för ifrågavarande exploateringsverksamhet skola bestridas på sätt i statsrådsprotokollet förordats;

d) godkänna av departementschefen förordade bokföringsåtgärder;

e) till *Ytterligare medel till underhåll m. m. av Drottningholms m. fl. kungl. slott* för budgetåret 1941/42 under första huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor;

f) besluta, att ersättning för nybyggnads- och ändringsarbeten å Haga slott skall i enlighet med vad i statsrådsprotokollet anförts utbetalas till Hans Maj:t Konungen.

Stockholm den 23 maj 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Utskottet.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

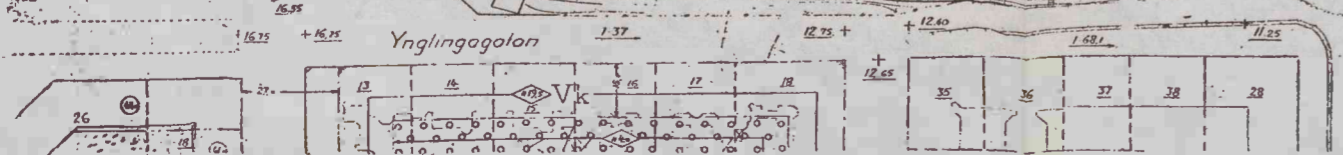
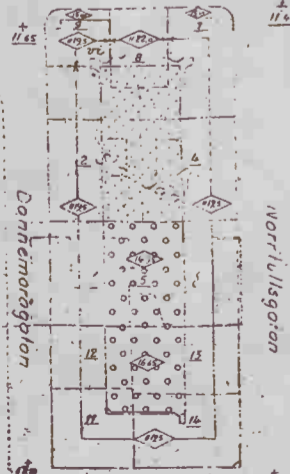
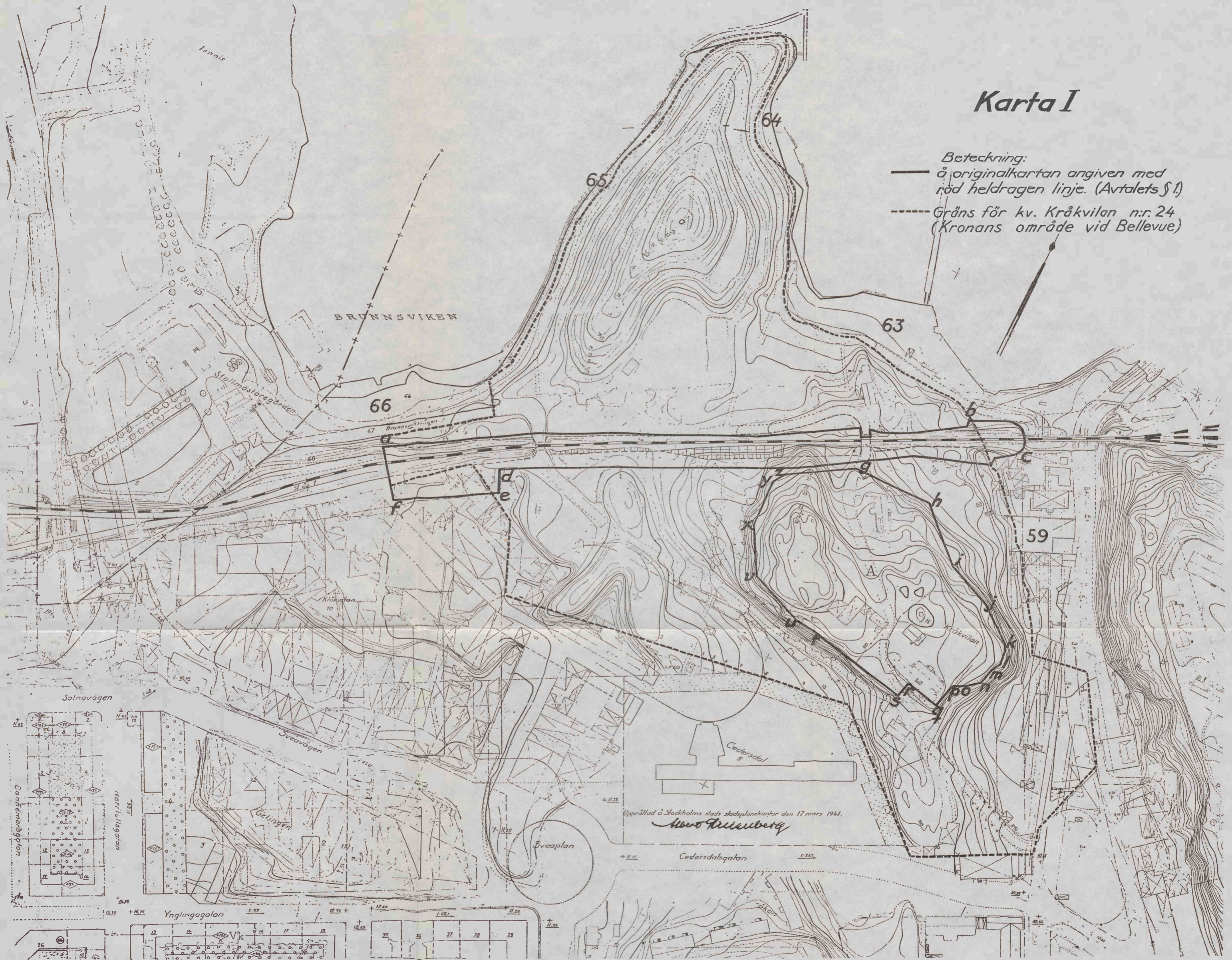
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Asplund, Pauli, Bergman, Torsten Ström, Lindström, Heiding, Andrén, Björkman, Gustaf Iwar Anderson* och friherre *De Geer*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Danielsson, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Strindlund, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Staxäng* och *Olsson* i Kullenbergstorp.

Karta I

Beteckning:
— å originalkartan angiven med
röd heldragen linje. (Avtalets § 1)
- - - Gräns för kv. Kråkvilan n:r. 24
(Kronans område vid Bellevue)

- Nivåkurvor, 0-plan + havets nivå
- Befintlig byggnad.
- Gällande ägräns.
- Gällande gräns för byggnadskvarter el annat område.
- Gällande gräns mellan områden med olika stadsplanbestämmelser
- Gatuläggning och gällande gatuhöjd
- Föreslagen gräns för byggnadskvarter el annat område
- Föreslagen gräns mellan områden med olika stadsplanbestämmelser.
- Föreslagen gatuhöjd
- 1 Linje efter vilken gatuprofiler längdmätts

- Gatumärk
- Trädplantering, ej avsedd att fastställas.
- Park eller planterad allmän plats
- Gatuläggning, ej avsedd att fastställas
- Beteckningar, vilka hänföra sig till bestämmelser angående byggnadskvarterens användande
- Trafikområde
- Parkeringsområde
- Kulturresevat.
- Vattenområde

- Beteckningar:**
- Gräns för exploateringsområde, å originalkartan angiven med röd heldragen linje. (Avtalets § 2 mom. 1)
  - Gatudelar, å originalkartan angivna med blå färgbeteckning (Avtalets § 12, 1) och 2).